

רפואה ומשפט

המרכז הלאומי לסימולציה רפואית מרכז לקידמה, ידע והומניזם

מאת: **בני ארבל, סגן מנהל מרכז הבריאות**

בדף האינטרנט של המוסד, מופיע חזונו: "החזון של "מסר" הוא לקדם מצוינות בטיפול הקליני, לחזק ולחדד היבטים של בטיחות הטיפול ולשפר את עבודת הצוותים הרב מקצועיים. "מסר" שם לו למטרה לשפר את המיומנויות הקליניות ואת כישורי התקשורת של נותני שירותי הבריאות, כדי ליצור תרבות טיפול בטוחה יותר, אתית והומנית, שהמטופל במרכזה".

מיהו "מסר"

במהלך השנים בהן כיהנתי כשופט, עסקתי גם בתביעות נזיקין בגין רשלנות רפואית ונזקי גוף. בהשתלמויות שעברתי בתחום זכיתי לפגוש במוסד ייחודי, שתומתו לקידום מקצוע הרפואה, בין בפי האנושי ובין בפן המקצועי, לא תסולא בפז. הכוונה היא למרכז הארצי לסימולציה רפואית, או בקיצור, "מסר". המרכז, השוכן בלב קמפוס בית-החולים "שיבא", נוסד בשנת 2001 ע"י פרופסור אמיתי זיו, רופא ומרצה, טייס קרב ובעל חזון. זיו ביקש לשלב את ניסיונו כטייס קרב ומדריך טיסה, בידע הרפואי. מטרתו העיקרית של המרכז שהקים, הייתה לגבש כלים לאימון אנשי צוות רפואי באמצעי סימולציה טכניים, שיהוו תוספת לשיטות הלימוד המסורתיות על חולים בשר ודם, באמצעות תרגול בטוח בסביבה רפואית מדומה. סביבה זו, העשירה באמצעי דימוי משוכללים, מדמה, ככל הניתן, סביבה אמיתית המאפשרת חוויה מובנית ובטוחה באמצעות תיעוד, תחקור ומתן משוב מיידי למתאמנים - ללא יצירת סיכון מיותר לחולים.

בובה חכמה בטיפול

מערך הדרכה מודרני

"מסר" שוכן במבנה רחב ובו חדרי אימון וסימולציה שונים, המאפשרים אימון בתחומי הרפואה השונים, וכן אודיטוריום, המאפשר הקרנת פעילויות שונות בפני ציבור רב, תוך תחקור והפקת לקחים מפרוצדורות רפואיות שונות שנעשו במקביל. חדרי האימון מצוידים בחלונות גדולים, המאפשרים צפייה בפעילות הרפואית שמבצעים המתאמנים. בכך מתאפשרים תחקור והפקת לקחים מיידיים ע"י הצופים, שגם הם נמנים על מתאמני המרכז. במרכז ציוד אלקטרוני רב, כולל מדמים מסוגים שונים. בין המדמים ניתן למצוא מדמים תלת מימדיים, המדמים ניתוחים לפרוסקופים וארטרוסקופים, המגיבים לתנועות ידי המנתח כאילו ניתח גוף חי,

פרופ' אמיתי זיו, בחדר בקרת סימולטור הצילום באדיבות "מסר"

מחזה בו אנשי צוות רפואי משרים להורים את הגרוע מכל. למרות שהמדובר בסימולציה בלבד, תגובת השחקנים כה אוטנטית ונוגעת ללב עד שלעיתים גם המתאמנים וגם הצופים מאבדים את שלוות נפשם ופורצים בבכי.

אימונים עם שחקנים אינם רק נחלתם של אנשי צוות רפואי מתלמדים. ראינו גם פרופסור נכבד שהתקשה להתמודד עם פרץ רגשות של בני משפחה או חולים נסערים, הטוענים כי קיבלו טיפול לקוי. עובדים סוציאליים לומדים להתמודד עם מגוון בעיות סוציאליות קשות של חולים ובני משפחותיהם. מאבטחים מתרגלים טיפול בפרצי זעם ואלימות של בני משפחות. בין יתר נתקלתי במחזות צער של אנשי סגל רפואי, שחשו כי גרמו בטעות לנזקים קשים. חזיתי במקרים של צורך של רופא להודות בטעות בפני מטופל. רופא נשים שטיפל באשה שהתקשתה להיכנס להריון, ועליו לגלות לה, לאחר שהרתה, כי העובר שברחמה סובל מתסמונת קשה ולטכס עמה ביחד עצה, האם להפסיק את ההריון אם לאו. העיסוק במקצועות רפואיים מכיל בקרבם אין ספור של מקרים וסבל אנושיים, הדורשים יכולת וכישורי תקשור הומניים. רכישת יכולות אלה אינה פשוטה. ב"מסר" מועסקים כ-150 שחקנים מעולים, העוסקים במלאכת קודש זאת. לא אחת הזילה עיני דמעה נסתרת למראה משחקם האוטנטי מלא הרגש והמשכנע של שחקנים אלה.

לסיום

"מסר" הינו מרכז יחיד מסוגו בארץ ומגיש שירותים לכלל המוסדות בארץ. כן הוא מספק שירותי ידע ייחודיים למוסדות רפואיים גדולים בחו"ל. הקמתו קידמה את מדע הרפואה בארץ והוא תורם תרומה של ממש לאיכות אנשי הרפואה בארץ בדרך ייחודית, המשלבת מדע והומניזם.

מדריכים מדגימים על בובה טיפול בפגיעת חזה

תוך רישום ומעקב אחר תנועותיו בהתאם לתורות הכירורגיות המתקדמות ביותר; מדמה של מערכת הלב וכלי הדם, כולל דימוי צינתורי לב, מגוון בדיקות שונות ומדמה מצבי חולי שונים במערכת הלב וכלי הדם שלו. מערך מדמים אחר, מיועדי מטרה, מדמים עריכת פרוצדורות רפואיות שונות בגוף החולה, ומאפשרים לצוותי הרפואה להתאמן במצבים הזיהים למצבי אמת, בסביבת עבודה בטוחה שאינה מסכנת מטופלים.

חלק ניכר מן האימונים נעשה על בובות דמויות אנוש, הכוללות מערכות פנאומטיות ומערכות מחשוב מתקדמות, שבאפשרותן להפיק תגובות וסימני חיים שונים, כגון סימני נשימה, דימום, דופק ואק"ג, לחץ-דם, חנק, הקאה, תנועות גוף המגיבות למגע ולטיפולים רפואיים ונותנות משוב על כל טיפול ממש כאילו היו מטופלים.

אימון צוותי רפואה צבאיים נעשה בסימולטור, המדמה טיפול בנפגעים בשדה הקרב, לרבות קולות ירי ומחוללי עשן.

תרגיל החייאה

משחק החיים

חלק גדול מהתרגול נעשה מול אנשים בשר ודם. המדובר בשחקנים, המאומנים במיוחד למשחקי סימולציה. השחקנים מאומנים לתפקד כמטופלים, השוטחים את תלונותיהם בפני אנשי הצוות הרפואי הנוטלים מהם אנמנזה. הם יכולים לשחק תפקידים של חולים שנתגלו בגופם מחלות קשות. אנשי הצוות המתאמנים ניצבים בפני המשימה הקשה לבשר להם על תוצאות הבדיקות ותוכנית הטיפול. אחרים משמשים כבני משפחה, המקבלים בשורות איוב. על המתאמנים לבשר להם בשורות נוראות ולדעת להתמודד עם תגובותיהם הקשות.

פעילות השחקנים הינה המרתקת והמרגשת שבין הפעילויות ב"מסר". במהלך ביקורי במקום, ראיתי לא אחת שופטים קשוחים מזילים דמעה למראה